

Saint Poet – Kanakadas

Dr.J.KariyappaMalige
Government Arts College
Chitradurga

ಸಂತಕವಿ- ಕನಕದಾಸ ಡಾ.ಜಿ.ಕರಿಯಪ್ಪಮಾಳಿಗೆ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳಿರುವ
ದುವಚನಸಾಹಿತ್ಯ,
ಕೀರ್ತನಾಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ತತ್ವಪದಗಳಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲಾ ರಚನೆಯಾದದ್ದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ. ಶರಣರ,
ದಾಸರ,
ತತ್ವಪದಕಾರರ ರಚನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು,
ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾನವನಾಗಬೇಕು,
ದಿನನಿತ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾದ ಆಸಕ್ತಿ ತಾಳದೆ,
ಭಗವನ್ನಿಷ್ಠನಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.
ಮತಿಶುದ್ಧವಾಗಿರಲಿ, ನಡೆಸರಳವಾಗಲಿ,
ಬದುಕು ಸುಂದರವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಮನೆಮನೆಗೆ ತೆರಳಿ ನಿಜಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾ
ರೆ.

ಹತಾಶೆ, ಹಗರಣ, ಹತ್ಯಾಚಾರ, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ, ಹಿಂಸೆ,
ವಂಚನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಈ ದಿನ ಮಾನವಗಳಲ್ಲಿ ಜನತೆಗೆ ಜೀವನ ಪ್ರೇಮ ತಿಳಿಹೇಳುವ,
ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ರಾಗದ್ವೇಶ ಕ್ರೋಧ ಅಸೂಯೆ ಮೊದಲಾದ ಮನೋವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ ಸ್ನೇಹ,
ಸಹಕಾರ, ಸೌಹಾರ್ದ ತೆಸಾರುವ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿಯೆ ತಿಳಿಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಾಣದೊಡ್ಡದು

ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತ ಮಾನದೊಡ್ಡದು

ಮಾನಹೀನನಾಗಿ ಬಾಳ್ವೆ ಮನುಜನಾತ್ಮಕೆ.

ಕನಕದಾಸರನ್ನ ಭಕ್ತ ಎಂದೂ, ಇಲ್ಲವೆದಾಸನೆಂದು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು,
ಆತನ ಬದುಕಿನ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು, ಅರಿವಿನ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು,
ಅರಿಯಲು ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ತನ್ನೊಳಗಿನ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೆ ಆದಿಕೇಶವವನ್ನು ಆತ್ಮಬಲವಾಗಿ ಸಿಕೊಂಡು,
ಹೊರಗಿನ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೆ ಸಮಾಜದ ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಸಿಕೊಂಡು ಹಾಡುತ್ತಾ ಬರೆಯು
ತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಸಾಗಿದ ಕನಕನ ಬದುಕು ಕೇವಲ ಭಕ್ತವನ್ನು ವುದಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತನಾಗದೆ ಅಥವಾ ದಾಸರು ಎ
ನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ, ಆತನೊಬ್ಬ ಕವಿಯಾಗಿ, ಸಂತನಾಗಿ, ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ,
ಬಂಡಾಯಗಾರನಾಗಿ, ದಾರ್ಶನಿಕನಾಗಿ, ತತ್ವಪದಕಾರನಾಗಿ,
ಸಮಾನತೆ ಬಯಸಿದ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದಕನಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳ
ಮೂಲಕ ಅರಿಯಬೇಕಿದೆ.

ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಕನಕದಾಸರು ಮೋಹನತರಂಗಿಣಿ, ನಳಚರಿತೆ, ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ,
ರಾಮಧಾನ್ಯಚರಿತೆ ಮೊದಲಾದ ಕಾವ್ಯಕೃತಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕೀರ್ತನೆಗಳು, ಮುಂಡಿಗೆಗಳು, ಸುಳಾದಿಗಳು,
ಉಗಾಭೋಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ನನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪರೂಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳ
ನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕನಕನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳಿವೆ, ಜೀವನ ಪ್ರೇಮವಿದೆ. ಜಾನಪದ ಸೊಗಡಿದೆ,
ಕಾವ್ಯಧರ್ಮವಿದೆ, ವೈಚಾರಿಕತೆಯಿದೆ, ಅನುಭಾವವಿದೆ, ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಯಿದೆ. ಹೀಗಿದೆ ಜೀವನ,
ಹೀಗಿರಬೇಕು ಜೀವನ ಎಂದು ಸಂಗೀತ,
ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಸಂಯೋಗದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಮತಧರ್ಮಗಳ ಒಳಿತಿ
ನ ಸಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸ್ವತಂತ್ರವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು,
ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಾಳುವಂತೆ ನಡೆದು ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮ, ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ,
ಆಚಾರವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮಗೆ ಬೇಸರವಾದಾಗ ನೇರವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ವಿಡಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾವಪರವಶತೆ ಗಿಂತ ಚಿಂತನೆಯೆ ಮುಖ್ಯ; ಮುಸುರೆತೊಳೆಯಬೇಕು,
ಈಮನಸಿನ ಮುಸುರೆತೊಳೆಯಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾರು ಮಾಡುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣುಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ,
ಸತ್ಯವಂತರ ಸಂಗವಿರಲು ತೀರ್ಥವ್ಯಾತಕೆ, ನಿತ್ಯಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಚಿಂತೆಯಾತಕೆ,
ಕುಲಕುಲಕುಲವೆನ್ನುತಿಹರು, ಕುಲವ್ಯಾವುದು ಸತ್ಯಸುಖವುಳ್ಳ ಜನರಿಗೆ,
ತೀರ್ಥಪಿಡಿದವರೆಲ್ಲ ತಿರುನಾಮಧಾರಿಗಳೆ, ಜನ್ಮಸಾರ್ಥಕವಿಲ್ಲದವರೆಲ್ಲ ಭಾಗವತರೆ,
ಬಡತನ ಬಂದಾಗ ನೆಂಟರ ಬಾಗಿಲ ಸೇರಬಾರದು, ಗಾಣದೆತ್ತಿನಂತೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಮಾಡಿ,
ಕಾಣದ ತಿರುಗುವೆನು ಎರಡು ಕಣ್ಣಿ ದೊನ್ನಾನು ಇಂಥ ಹಲೌಕಿಕ ಮತ್ತು ಅಲೌಕಿಕ ವಿಷಯವಾದ್ದೇ ಇರ
ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸರಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜನನದ ನಿಯಲಿ ಕನಕದಾಸರು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದು ಬಹುದೊ
ಡ್ಡಸಾಧನೆ. ಕಾಯಕಸಮಾನತೆ, ಮೌಢ್ಯನಿವಾರಣೆ, ಕುಲದ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆ,
ಸೌಹಾರ್ದತೆಯ ಒಂದೊಂದು ಮಾತು ಅಪಾರಲೋಕಾನುಭವದಿಂದ,
ಮಾಗಿದ ಜೀವನಾನುಭವದಿಂದ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಸಂ
ಸ್ಕೃತಿಯ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತುವ,

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕಬದುಕನ್ನುರೂಪಿಸುವಜೀವನಸತ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.ಬದುಕುಇಷ್ಟವಾಗಬೇಕಾದರೆಮನುಷ್ಯಕೆಲ
ವೊಂದುಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನುಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.ದಾನಶೀಲತೆ, ಜ್ಞಾನದಹಸಿವು, ನೀತಿ,
ಧೈರ್ಯಗಳನ್ನುರೂಢಿಸಿಕೊಂಡರೆಆರೋಗ್ಯವಂತಸಮಾಜವನ್ನುಕಾಣಬಹುದೆನ್ನುವುದುಕನಕದಾಸರ
ಕನಸು.ಹೇಳುವವಿಷಯಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆಅರ್ಥವಾಗಬೇಕೆನ್ನುವಆಶಯಹೊಂದಿದ್ದುಕನಕದಾಸರುತ
ಮ್ಮಭಾಷೆ,
ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಮತ್ತುಚಿಂತನೆಯದಿಕ್ಕನ್ನುಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿಹೊರಳಿಸಿದರು.ಹಾಗಾಗಿಯೆದಾಸಕೂಟವ
ನ್ನುವುದುಕನ್ನಡನೆಲದ್ದು, ಕನ್ನಡಿಗರದ್ದು,
ಕನ್ನಡಿಗರಭಾಷೆಯೇಶ್ರೇಷ್ಠೆಯೆನ್ನುವಭಾವನೆಯನ್ನುತಮ್ಮರಚನೆಯಲ್ಲಿಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಧರೆಯೊಗಿಬ್ಬರತಿಹಿತದಲಿಬಾಳ್ವುದು,

ಎನ್ನುವಸಂದೇಶಹೊತ್ತರಾಮಧಾನ್ಯಚರಿತ್ರೆಕನ್ನಡದಅಪರೂಪದವೈಚಾರಿಕಚಿಂತನೆಯಕೃತಿ.ಸಾಮರ
ಸ್ಯದಸಂಕೇತ. ಐಕ್ಯತೆಯಪ್ರತೀಕ. ಕನರ್ಾಟಕರಾಗಿಬೆಳೆಯುವನಾಡು.ರಾಗಿಶೂದ್ರರ, ಮಹಿಳೆಯರ,
ದಲಿತರಜೀವದಅನ್ನ. ಭಕ್ತರಿಗೆರಾಮಹೇಗೆಸುರಧೇನುವೋ,
ಹಾಗೆಈನೆಲದಶೂದ್ರರಿಗೆರಾಗಿಅಮೃತಧಾರೆ.ದೇವರುಬಡವರಪರಎನ್ನುವಸಂದೇಶವನ್ನುಬತ್ತಮತ್ತು
ರಾಗಿಯಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.ಈಕೃತಿಯಆಶಯಸ್ಪಷ್ಟಮತ್ತುಅಸ್ಪಷ್ಟರನಡುವಿನವರ್ಗ
ಹೋರಾಟ, ಉಳ್ಳವರುಮತ್ತುಇಲ್ಲದವರಮಧ್ಯದಬಂಡಾಯ,
ಶ್ರೀಮಂತಮತ್ತುಬಡವರಮಧ್ಯದತಾರತಮ್ಯ,
ಕನ್ನಡಮತ್ತುಸಂಸ್ಕೃತದಭಾಷಾವಾದದನೆಲೆಯಲ್ಲೂಚಿಂತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಬಲ್ಲಿದನುನರೆದಲಗ,
ಕಸುವುಳ್ಳಮಾತಿನಅನುಭವಿಎನ್ನುವಕೃತಿಯೊಳಗಿನಮಾತುಕನಕದಾಸರವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನುಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿ
ಸುತ್ತದೆ.ಹಾಗಾಗಿಕನಕದಾಸರುಕನ್ನಡನಾಡುಕಂಡಅಪರೂಪದಸಂತಕವಿಯೂಹೌದು,
ಕನ್ನಡದಶಕ್ತಿಯೂಹೌದು.

ಹರಿಹರರಸಮನ್ವಯತತ್ವ;

ಕನಕದಾಸರುಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠರು.ಧರ್ಮಸಮನ್ವಯವನ್ನುತಮ್ಮಬದುಕಿನಮೂಲಮಂತ್ರವೆಂದುನಂಬಿದ
ವರು.ಅವರಸಮನ್ವಯಗುಣಕ್ಕೆಮನೆತನದಶೈವಮೂಲಹಾಗೂರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಸುಧಾರಣಾ
ವಾದಿಶ್ರೀವೈಷ್ಣವತತ್ವಗಳನಡುವೆಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡತಾತ್ವಿಕಪರಿಪಕ್ವತೆ.ಕನಕದಾಸರಿಗೆಕಾಗಿನೆಲೆಯನ್ನು
ವುದುದೈವನೆಲೆಯಾಗಿತ್ತು.ಹಾಗೆಬೇಲೂರಿನಚನ್ನಕೇಶವನೆಂದರೆಆದಿಕೇಶವಎನ್ನುವನಂಬಿಕೆಬಲವಾ
ಗಿತ್ತು.

ತಮ್ಮಅನೇಕರಚನೆಗಳಲ್ಲಿಆದಿಕೇಶವನಮಹಿಮೆಯನ್ನುಮನದುಂಬಿವಣರ್ಿಸಿದ್ದಾರೆ.ಅವರಹರಿಭಕ್ತಿ
ಸಾರವಿಷ್ಟುವಿನಮಹಿಮೆಯಪುಣ್ಯಕಾವ್ಯ.

ದೀನನಾನುಸಮಸ್ತಲೋಕಕೆ,ದಾನಿನೀನುವಿಚಾರಿಸಲುಮತಿಹೀನನಾನುಮಹಾಮಹಿಮಕ್ಕೆವಲೈಪತಿ

ನೀನು.ಎಂದುಹರಿನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆಯನ್ನುಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.ಆದರೆಆಕಾಲದಲ್ಲಿವ್ಯಪ್ಪವರುಮತ್ತುಶೈವರುತಂತಮ್ಮಮತಧರ್ಮಗಳಮೇಲಾಟದಲ್ಲಿವಾದವಾಗಾದಾಗಲಿತ್ತೊಡಗಿ, ನಿಂದನೆಅಪಮಾನಗಳಿಂದಮತಕಲಹಗಳಾಗಿಬಿಗುವಿನವಾತಾವರಣವೇನಿಮರ್ಾಣವಾಗಿತ್ತು.ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಕನಕದಾಸರುಮತಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನುತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಮತ್ತುಚಿಂತನೆಗಳಿಂದಶಮನ ಮಾಡುತ್ತಾಧರ್ಮಸಮನ್ವಯವನ್ನುಪರಮಮಂತ್ರವನ್ನಾಗಿಮಾಡಿಕೊಂಡುಪಯಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.ಆಕಾಲದದ್ವೈತಅದ್ವೈತವಿಶಿಷ್ಟಾಧ್ಯೈತತತ್ವಗಳಮೇಲಾಟದಲ್ಲಿಯಾವೊಂದನ್ನುತಿರಸ್ಕರಿಸದೆಅವುಗಳಲ್ಲಿಯುಭಕ್ತಿತತ್ವಕ್ಕೆಶರಣಾಗಿದ್ದಾರೆ.ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿಯುಸರ್ವತತ್ವವನ್ನುಸಮಾನವಾಗಿಸ್ವೀಕರಿಸಿಸ್ವತಂತ್ರವ್ಯಕ್ತಿತ್ವರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶಿವಶಿವವನ್ನಿರೋಮೂಜಗದವರೆಲ್ಲಾ

ಶಿವಶಿವಶಿವವನ್ನಿರೋ.

ಮನುಜಜನ್ಮದಿಹುಟ್ಟಿಮೈಮರೆದಿರಬೇಡಿ

ಶಿವಶಿವಶಿವವನ್ನಿರೋನಿಮ್ಮ

ತನುಮನಪ್ರಾಣವವ್ಯರ್ಥಮಾಡದೆ.ಶಿವಶಿವಶಿವವನ್ನಿರೋ.ಇಂತಹರಚನೆಗಳಿಂದಮತಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನುಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.ಇದರಜೊತೆಗೆಸಮಾಜದನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನುಕದಡುವಆಡಂಬರದಬಹಿರಂಗದಆಚರಣೆಗಳಿಗಿಂತಅಂತರಂಗದವಿಕಾಸವೇದೇವರನ್ನುಮುಟ್ಟುವಏಕೈಕಮಾರ್ಗವೆಂದುನಿಜಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನುಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.ಅವರಮೋಹನತರಂಗಿಣಿಹರಿಹರರಮೈತ್ರಿಭಾವದಕಥೆಯನ್ನುಒಳಗೊಂಡಿದೆ.ಒಟ್ಟುಕನಕದಾಸರುಮತಧರ್ಮದಚಿಂತನೆಎಂದರೆಮಾನವಧರ್ಮದಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನುಎತ್ತಿಹಿಡಿದುಸಾರುವುದಾಗಿತ್ತು.